apokalyptické zvieratá - ***apokalyptické bytosti***

apokalyptickí jazdci - *(Zjavenie Jána 6,1-7)*; námet z kapitol *Rozlomenie štyroch pečatí*; ide o jeden z najznámejších *apokalyptických motívov*; vychádza priamo z textu: A uvidel som (videnie sa odohráva v nebi na tom istom mieste ako predošlé videnia; apokalyptik sa nepohybuje a to, čo vidí v duchu, je dej na zemi), ako Baránok otvoril jednu (prvú) zo siedmich pečatí (Knihy) a počul som jednu zo štyroch živých bytostí volať akoby hromovým hlasom (nemožno ho nepočuť; hrom ako tradičný prejav Božej sily alebo hnevu; nepatrí Jánovi, ale jazdcovi): „Poď (nastal čas, aby sa začal plniť obsah Knihy; pečate nielen ukrývajú tajomstvo knihy, ale spúšťajú určité dianie v rámci ľudskej histórie)!“ A uvidel som: Hľa, biely (gréc. leukós = žiarivý, lesklý, biely) kôň; a ten, čo sedel na ňom, mal luk a dostal veniec a vyšiel ako víťaz, a aby zvíťazil. Keď (Baránok) otvoril druhú pečať, počul som volať druhú živú bytosť: „Poď!“ Vyšiel iný ohnivočervený kôň a ten, čo na ňom sedel, dostal moc vziať pokoj zo zeme, aby sa ľudia navzájom zabíjali; a bol mu daný veľký meč. Keď otvoril tretiu pečať, počul som tretiu živú bytosť volať: „Poď! A videl som: Hľa, čierny kôň a ten, čo na ňom sedel, mal v ruke váhy (gr. zygos - dosl. stredná časť vahadla). A počul som hlas akoby spomedzi štyroch živých bytostí ako volá: „Miera (1miera obilia = denná mzda; stačila na tri dni najskromnejšieho živobytia jedného človeka; podľa niektorých situácia najlepšie prilieha na Egypt, kde sa platilo rímskymi platidlami, denármi, a kde v čase hladomoru museli iné časti rímskej ríše vypomáhať; tak tomu bolo v rokoch 98 a 110 za Traiana, v možnom čase písania Zjavenia) pšenice za denár a tri miery jačmeňa (lacnejší jačmeň musel vystačiť aj pre domáce zvieratá) za denár (normálne si nádenník za 1denár kúpil 12litrov pšenice); oleju a vínu však neuškoď (komplikovaný výklad: jarná neúroda obilia a nadúroda hrozna a oleja na jeseň; v čase hladomoru ľudia ničili olivové háje a vinice, ktoré neposkytovali potravu; varovanie pred zlou opaterou a zlým zberom olív a viníc; olej a víno ako symbol určitého druhu rímskeho luxusu; prepych boháčov nebude ohrozený; požiadavka, aby ľudia v čase nedostatku dokázali zaobísť sa bez menej potrebnej, ale posvätnej suroviny; odkaz na Domitianov edikt z r.92 o zničení poloviny viníc, proti ktorému protestovali maloázijské provincie)!“ A keď otvoril štvrtú pečať, štvrtá živá bytosť zvolala: „Poď!“ A videl som: Hľa, plavý (gréc. chloros - žltastá podobná mŕtvolnej farbe; odkaz na *Zachariáša 1,8*) kôň a ten, čo sedel na ňom, volal sa Smrť (gréc. Thanatos) a za ním išlo podsvetie (gréc. Hadés; Smrť ako démonická bytosť zhromažďuje do svojej ríše obeti; možno všetky obete vojny); pozri *Apokalyptickí jazdci*

Baleka, Hall, Biedermann: štyria anjeli, poslovia božieho hnevu, ktorým bolo dovolené, aby „škodili zemi aj moru“; symbolizovali dobové *nešťastia*, najmä *vojnu, mor, smrť, hlad*; mor zobrazovaný zvyčajne ako jazdec s lukom na bielom koni *(6,2)*, hlad ako jazdec s váhami v ruke na čiernom koni *(6,5)*, vojna ako jazdec s vytaseným mečom na červenom alebo hrdzavom koni *(6,3)*, smrť ako jazdec, často *kostlivec* s kosákom, *trojzubcom*, kopijou na sinavom koni *(6,7)*; mätúcim prvkom je, že jazdec na bielom koni mal nielen luk (šípy v mytológiách roznášali mor), ale tiež veniec víťaza, čo sa dalo stotožniť s postavou víťazného Krista; preto stredovek identifikoval prvého jazdca ako Krista a cirkev; avšak zvyčajne sú všetci jazdci považovaní za nositeľov Božieho hnevu; na stredovekých zobrazeniach kopytá koní rozdupávajú ľudí a podsvetie, stelesnené *leviatanom* so široko otvoreným pažerákom, prehĺta biskupa; námet štyroch apokalyptických jazdcoch sa líši od jazdcov z kapitoly *Rozviazanie štyroch anjelov (9,15-19)*, ktorí najmä v stredovekých rukopisoch idú na koňoch s hlavami levov a počet ich vojska je veľký (myriady myriád); pozri *lámanie pečatí, biblia; apokalyptické motívy*; *symboly číselné:4, vták Beda*, *siedma pečať*; *víno; Apokalypsa Dürerova*

http://it.wikipedia.org/wiki/Cavalieri_dell%27Apocalisse
http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Four_Horsemen_of_the_Apocalypse

(6,1-2. Rozlomenie štyroch pečatí). **Prvý apokalyptický jazdec** (Bamberká apokalypsa, 1000-1020)

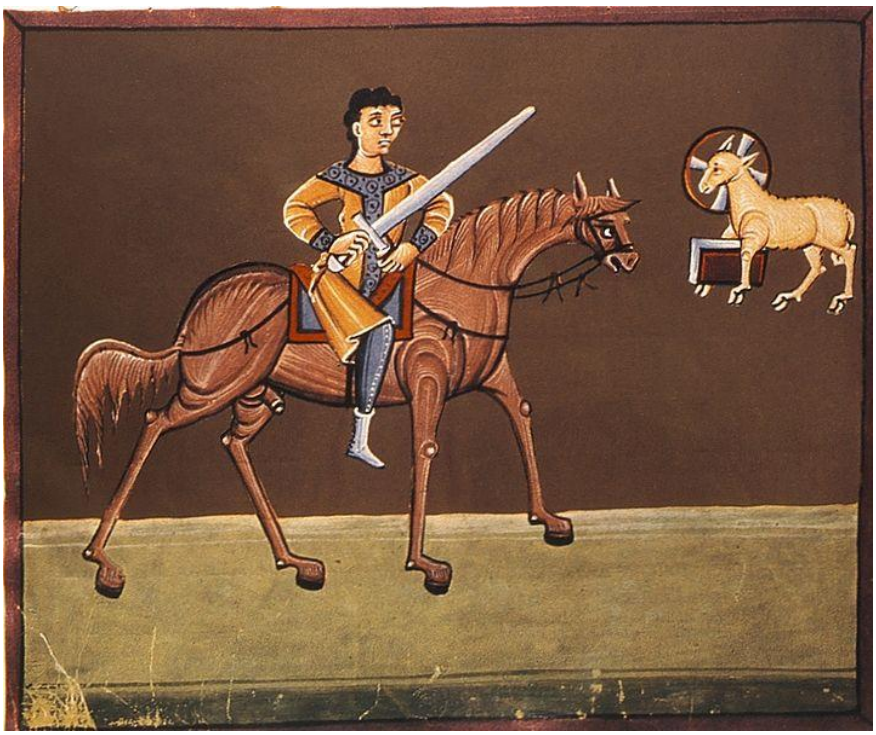

(6,3-4. Rozlomenie štyroch pečatí). **Druhý apokalyptický jazdec** (Bamberská apokalypsa, 1000-1020)

(6,5. Rozlomenie štyroch pečatí). **Tretí apokalyptický jazdec** (Bamberská apokalypsa, 1000-1020)

(6,7-8. Rozlomenie štyroch pečatí). **Štvrtý apokalyptický jazdec** (Bamberská apokalypsa, 1000-1020)

(6,1-7. Štyria apokalyptickí jazdci). **Štvrtý jazdec** (Apokalypsa Douce, 1270-1272)

(6,1-7. Štyria apokalyptickí jazdci). **Štvrtý jazdec** (Apokalypsa Trinity, 1242-1250)

(6,1-8. Rozlomenie prvej pečate). **Apokalyptickí jazdci. Jazdec na bielom koni** (Apokalypsa Getty, 1255 - 1260)

(6,1-8. Rozlomenie druhej pečate). **Apokalyptickí jazdci. Jazdec na červenom koni** (Apokalypsa Getty, 1255 - 1260)

(6,1-8. Rozlomenie tretej pečate). **Apokalyptickí jazdci. Jazdec na čiernom koni** (Apokalypsa Getty, 1255 - 1260)

(6,1-8. Rozlomenie štvrtej pečate). **Jazdec na plavom koni** (Apokalypsa Getty, 1255 - 1260)

(6,2. Rozlomenie prvej pečate). **Jazdec na bielom ko**ni (Apokalypsa glosovaná, 1240-1250)

(6,3-4. Rozlomenie druhej pečate). **Jazdec na červenom koni** (Apokalypsa glosovaná, 1240-1250)

(6,5. Rozlomenie tretej pečate). **Jazdec na čiernom koni** (Apokalypsa glosovaná, 1240-1250)

(6,8. Rozlomenie štvrtej pečate). **Apokalyptický jazdci. Jazdec na plavom koni** (Apokalypsa glosovaná, 1240-1250)

(6,1-7. Štyria apokalyptickí jazdci). **Druhý apokalyptický jazdec** (Rukopis Apokalypsy, London British Library, 13.st.)

(6,5. Rozlomenie tretej pečate). **Jazdec na čiernom koni** (Rukopis Apokalypsy, London British Library, 13.st.)

(6,3-4. Rozlomenie druhej pečate). **Jazdec na červenom koni** (Apokalypsa Lamberth, 1260-1270)

(6,5. Rozlomenie tretej pečate). **Jazdec na čiernom koni** (Apokalypsa Lamberth, 1260-1270)

(6,7. Rozlomenie štvrtej pečate). **Jazdec na plavom koni** (Apokalypsa Lamberth, 1260-1270)

(6,7. Rozlomenie štvrtej pečate). **Jazdec na bledom koni** (francúzsky rukopis, neskoré 13.st., Lambeth Palace Library, Londýn)

Jazdec na plavom koni (Welles Apocalypse', 1310)

(6,1-2. Rozlomenie štyroch pečatí). **Prvý apokalyptický jazdec** (Apokalypsa z Angers, 1377-1382)

(6,5-6. Rozlomenie štyroch pečatí). **Tretí apokalyptický jazdec. Hladomor** (Apokalypsa z Angers, 9.scéna, 1377-1382)

(6,7-8. Rozlomenie štyroch pečatí**). Štvrtý apokalyptický jazdec. Smrť** (Apokalypsa z Angers, 9.scéna, 1377-1382)

(6,1-2. Rozlomenie prvej pečate). **Jazdec na bielom koni** (Apokalypsa Cloisters, 14.st.)

(6,3-4. Rozlomenie druhej pečate). **Jazdec na červenom koni** (Apokalypsa Cloisters, 14.st.)

(6,5. Rozlomenie tretej pečate). **Jazdec na čiernom koni** (Apokalypsa Cloisters, 14.st.)

(6,7-8. Rozlomenie štvrtej pečate). **Jazdec na plavom koni** (Apokalypsa Cloisters, 14.st.)

(6,2. Rozlomenie prvej pečate). **Jazdec na bielom koni** (Apokalypsa ‘Queen Mary, 14.st.)

(6,3-4. Rozlomenie druhej pečate). **Jazdec na červenom koni** (Apokalypsa ‘Queen Mary, 14.st.)

(6,5. Rozlomenie tretej pečate). **Jazdec na čiernom koni** (Apokalypsa ‘Queen Mary, 14.st.)

(6,7-8. Rozlomenie štvrtej pečate). **Jazdec na plavom koni** (Apokalypsa ‘Queen Mary, 14.st.)

(6,5-8. Rozlomenie tretej a štvrtej pečate). **Jazdec na čiernom a plavom koni** (Apokalypsa Jánova, 14.st.)

(6,1-2. Rozlomenie prvej pečate). **Jazdec na bielom koni** (Apokalypsa Pierpont-Morgan-Library, 15.st.)

(6,5. Rozlomenie tretej pečate). **Jazdec na čiernom koni** (Apokalypsa Pierpont-Morgan-Library, 15.st.)

(6,1-7. Rozlomenie štyroch pečatí). **Štyria apokalyptickí jazdci** (Beatus Saint-Sever, 1060)

(6,1-8. Rozlomenie štyroch pečatí). **Apokalyptickí jazdci** (-)

(6,1-7. Rozlomenie štyroch pečatí). **Štyria apokalyptickí jazdci** (Beatus Ginevra, 1047)

(6,1-8. Rozlomenie štyroch pečatí). **Apokalyptickí jazdci** (Beatus Arroyo, 1.pol. 13.st.)

(6,1-7. Rozlomenie štyroch pečatí). **Štyria apokalyptickí jazdci** (Beatus Girona, 2. pol. 10.st.)

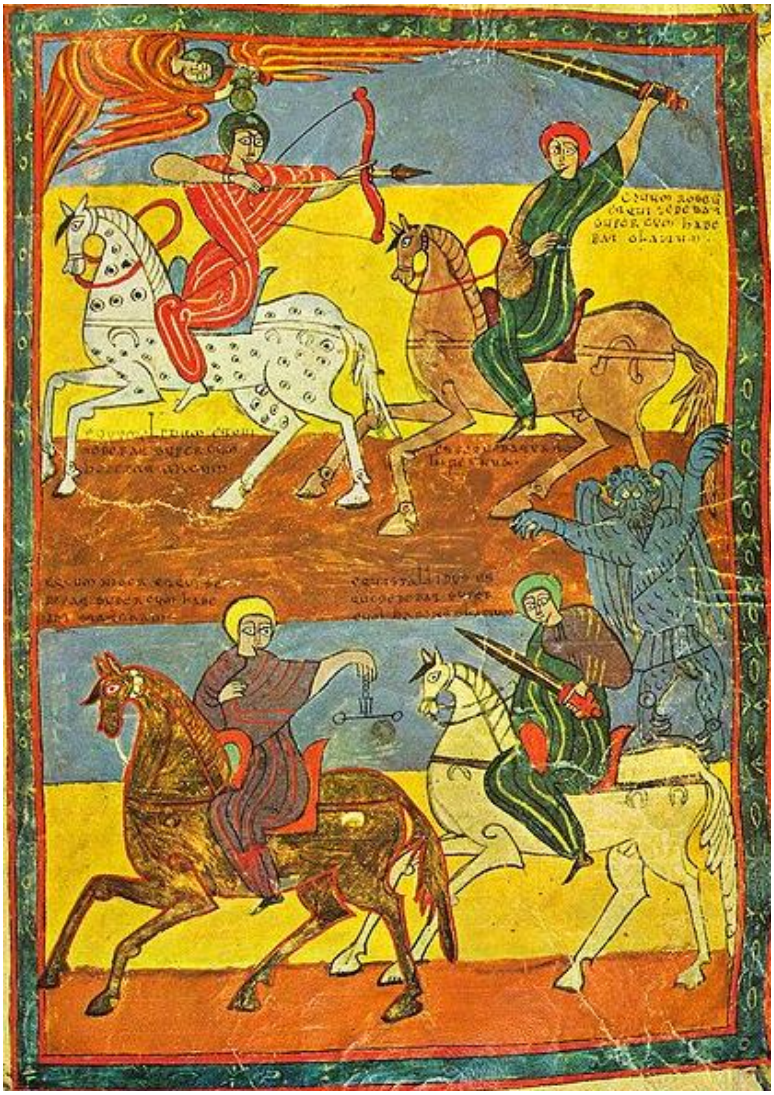

(6,1-7. Rozlomenie štyroch pečatí). **Štyria apokalyptickí jazdci** (Apokalypsa z Valladolid, r. 970)

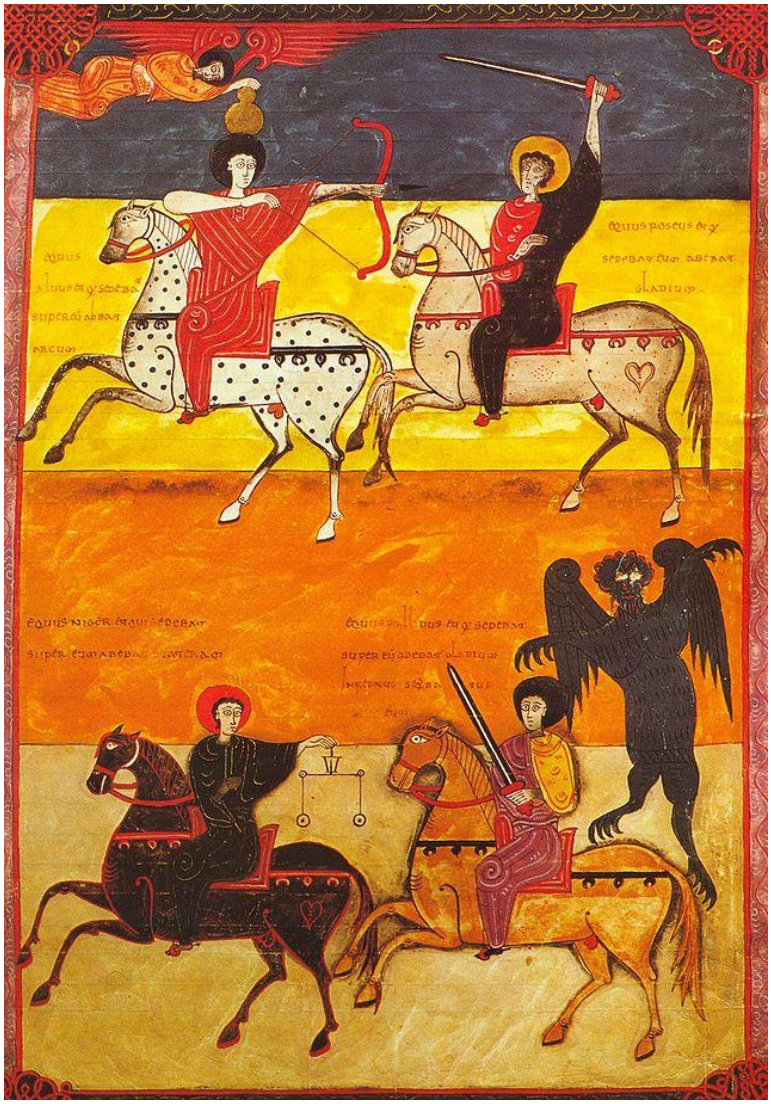

(6,1-7. Rozlomenie štyroch pečatí). **Štyria apokalyptickí jazdci** (Beatus Facundus, 1047)

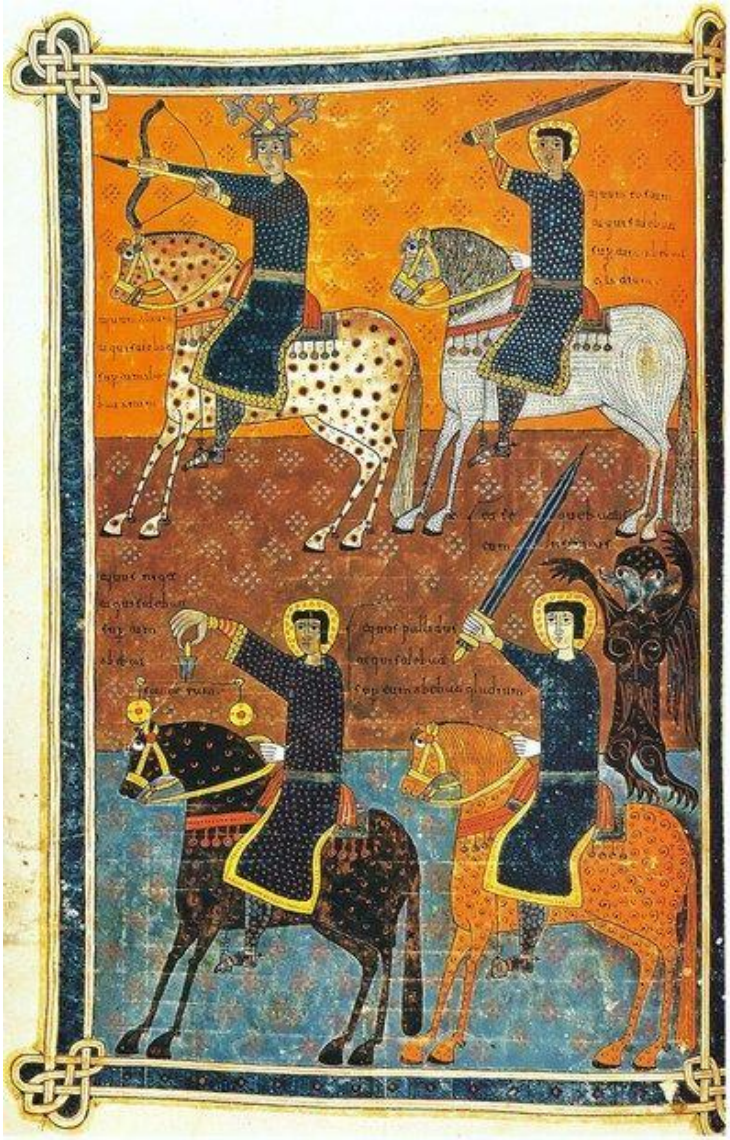

(6,1-8. Rozlomenie štyroch pečatí). **Apokalyptickí jazdci** (Beatus Silos, 1109)

(6,1-7. Rozlomenie štyroch pečatí). **Štyria apokalyptickí jazdci** Beatus Osma, 1086)

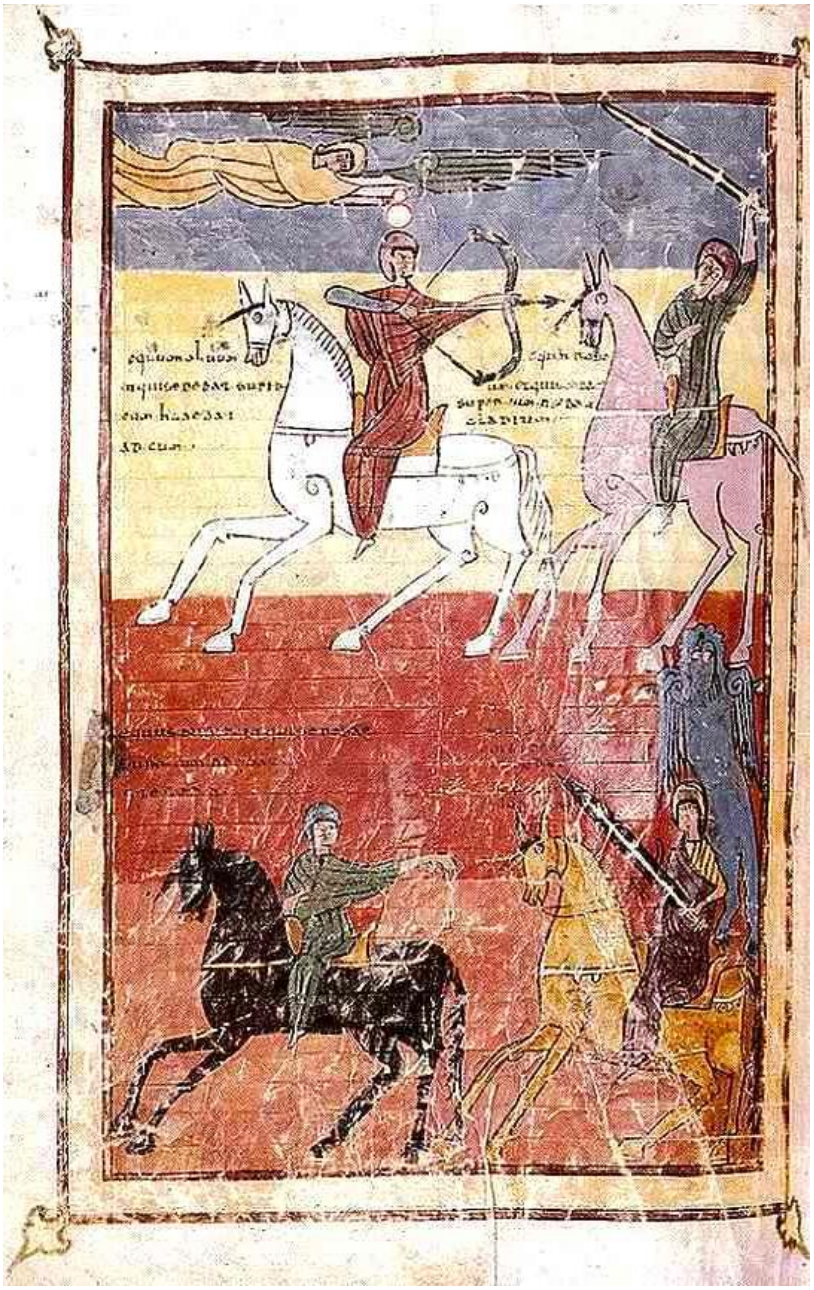

(6,1-8. Rozlomenie štyroch pečatí). **Apokalyptickí jazdci** (Beatus Urgell, 975)

(6,1-8. Rozlomenie štyroch pečatí). **Apokalyptickí jazdci** (Beatus Huelgas, 1220)

(6,1-8. Rozlomenie štyroch pečatí). **Apokalyptickí jazdci** (Beatus Lorvão, 1189)

(6,1-7. Rozlomenie štyroch pečatí). **Apokalyptickí jazdci** (Beatus Manchester, 1175)

(6,1-7. Rozlomenie štyroch pečatí). **Štyria apokalyptickí jazdci** (? Beatus Saint-Sever, 1060)

(6,1-7. Rozlomenie štyroch pečatí). **Štyria apokalyptickí jazdci** (Flámska apokalypsa, 1400)

H. Schedel: Apokalyptickí jazdci (kolorovaný drevoryt, Norimberská kronika, 1493)

(6,1-7. Rozlomenie štyroch pečatí). **Apokalyptickí jazdci** (Lutherova biblia, 1545)

A. Dürer: Apokalyptickí jazdci (1496-1498)

M. Gerung: Štyria apokalyptickí jazdci (Berner apokalypsa, 1546)

J. Duvet: Videnie štyroch jazdcov (rytina, 1546-1555) 6

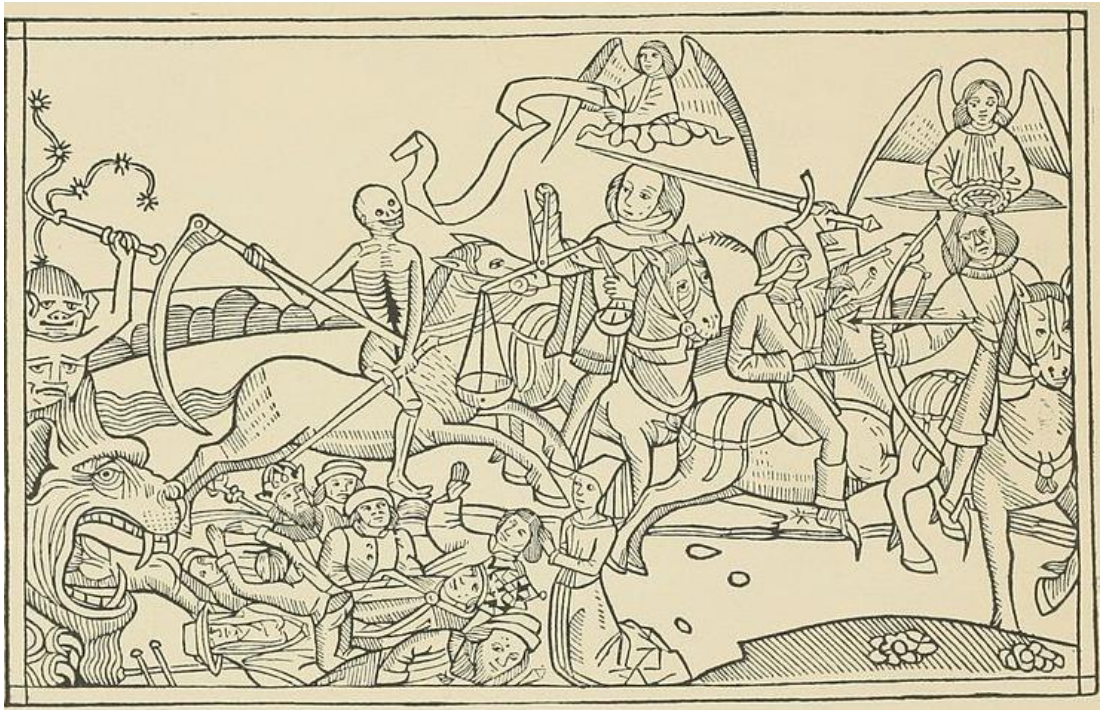

Štyria apokalyptickí jazdci (Kolínska biblia, 1479)

Apokalyptickí jazdci (Kolbergerova bible, 1483)

H. Schedel: Apokalyptickí jazdci (kolorovaný drevoryt, Norimberská kronika, 1493)

H. Memling: Jazdec na bielom koni (1470)

M. Gerung: Štyria apokalyptickí jazdci (Ottheinrich-Bibel, 1530-1532)

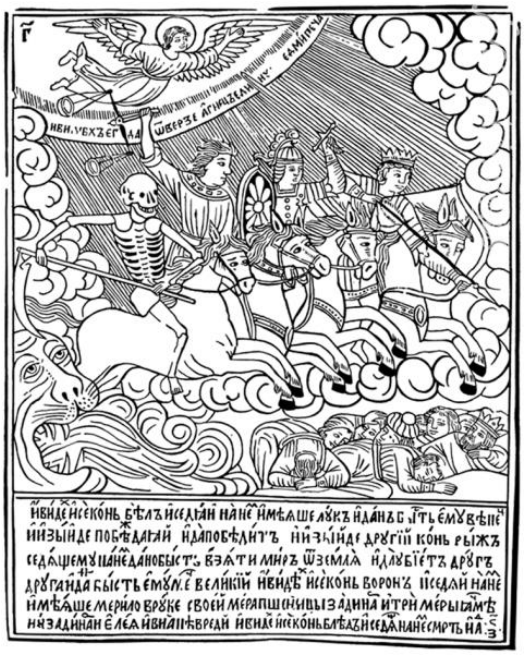

J. Gerson: Štyria apokalyptickí jazdci (1562)
V. Koreň: Apokalyptickí jazdci (1692-1696)

Autor neuvedený: Rozlomenie štyroch pečatí (ilustrácia, Philips Medhurst Bible)

Autor neuvedený: Rozlomenie štyroch pečatí (ilustrácia, Philips Medhurst Bible)

(6,1-2. Rozlomenie prvej pečate). **Jazdec na bielom koni** (Tolkova apokalypsa, 17.st.)

B. West: Smrť na bielom koni (1796)

P. von Cornelius: Apokalyptickí jazdci (1845)

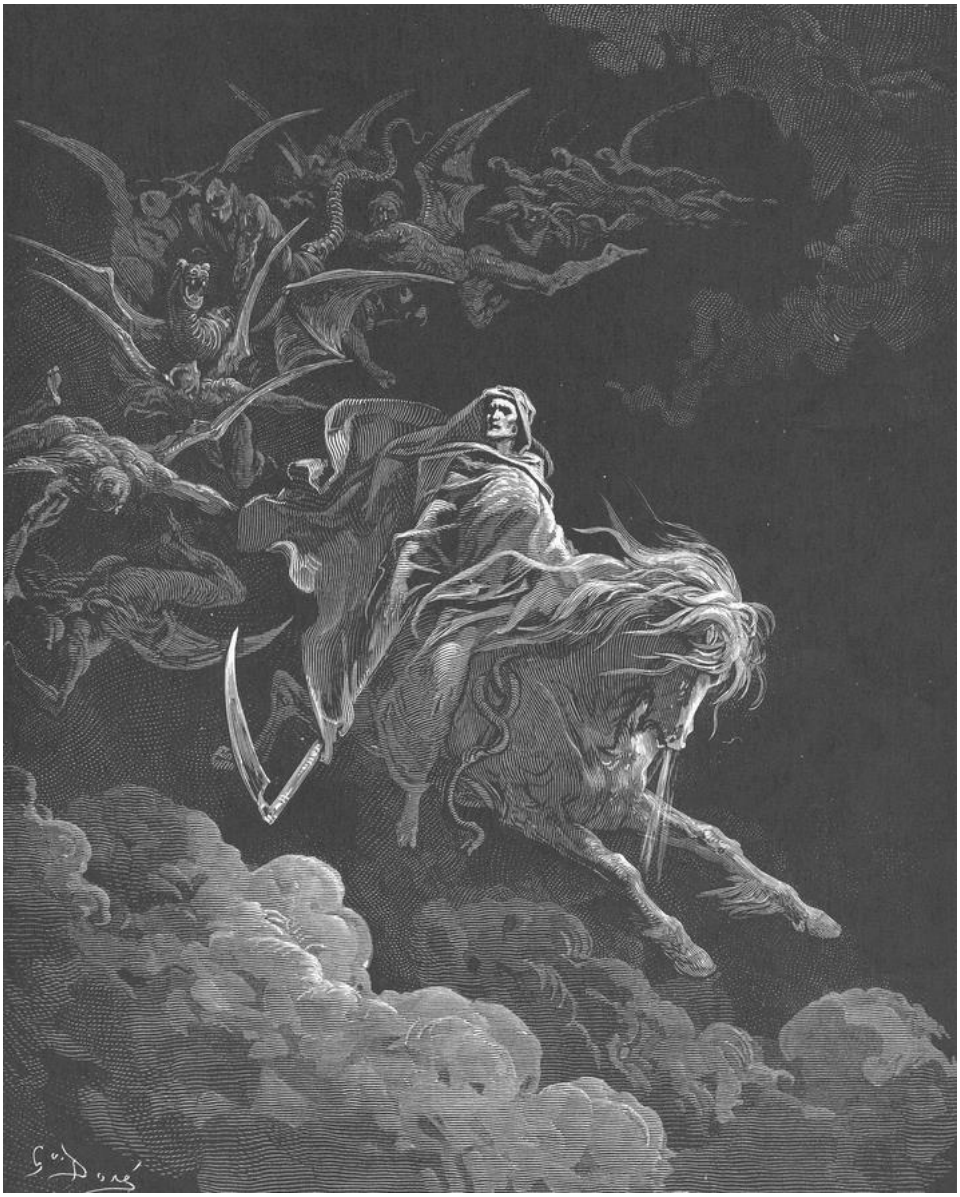

G. Doré: Smrť na koni (drevoryt, 1866)

J. Schnorr von Carolsfeld: Apokalyptickí jazdci (1860)

Autor neuvedený: Prvý apokalyptický jazdec (Bruggy, Belgicko)
Autor neuvedený: Druhý apokalyptický jazdec (Bruggy, Belgicko)

V. Vasnecov: Štyria apokalyptickí jazdci (1887)

Druhý apokalyptický jazdec (vitráž katolíckeho kostola Saint-Jean-de-Montmartre v Paríži)
Štvrtý apokalyptický jazdec (vitráž katolíckeho kostola Saint-Jean-de-Montmartre v Paríži)

Apokalyptickí jazdci (vitráž kostola St. Stephan v Lindau, 1934)

E. L. Kischner: Štyria jazdci Apokalypsy (skica, 1917)

P. H. Dimmel: Apokalyptickí jazdci (1964)

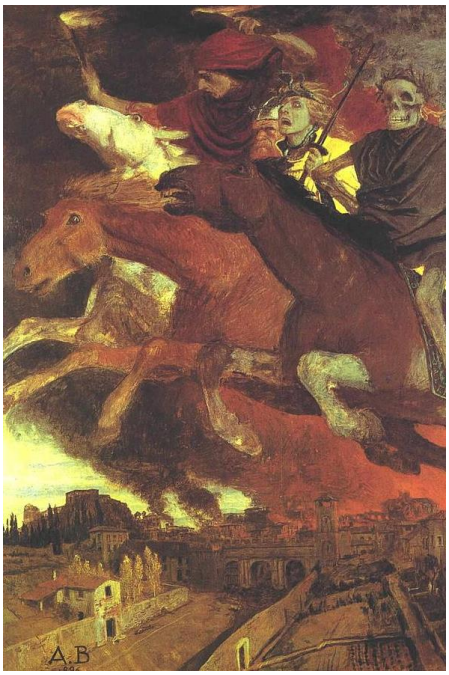

A. Böcklin: Vojna (1896)
A. Böcklin: Vojna

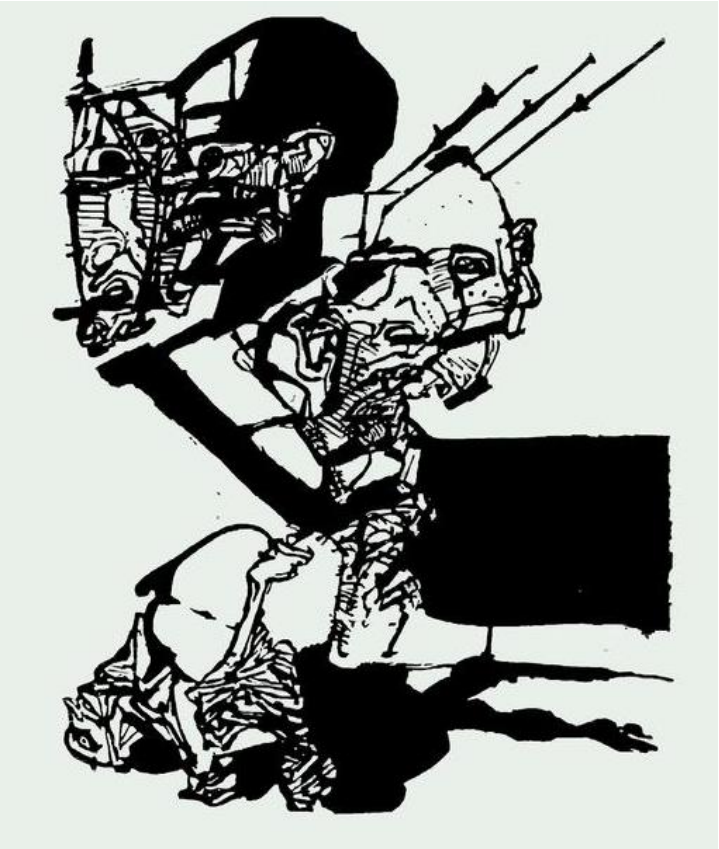

V. Hložník: Jazdci (grafický list z cyklu Apokalypsa, 1975)

Apokalyptickí jazdci (portál Augustinerkirche, Zürich, 2012)

Frank Vincentz: Štyria jazdci apokalypsy (Evangelische Kreuzkirche Wiedenest)